

Hulp voor leerlingen met dyslexie

Veel leerlingen met dyslexie gebruiken voorleessoftware. Het geschikt maken van schoolboeken, lesmaterialen, toetsen en examens voor die software is een flinke klus. De Stichting Toegankelijke Informatie neemt het werk graag uit handen. Dat is voor scholen een uitkomst, zeggen Marcel Hartong van OSG Echnaton in Almere en Tineke de Birk van schoolbestuur Lauwers en Eems.

TEKST: KARIN VAN BREUGEL

BEELD: SHUTTERSTOCK

Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook als je een leeshandicap hebt zoals dyslexie. Dat is het uitgangspunt van de Stichting Toegankelijke Informatie (STI). Om het onderwijs te kunnen volgen dat bij hun intelligentieniveau past, gebruiken veel dyslectische kinderen voorleessoftware, bijvoorbeeld Kurzweil, Sprint, TextAid, ClaroRead of Alinea. Een groep vrijwilligers van STI maakt alle denkbare schriftelijke schoolteksten geschikt voor die software.

Zinvol vrijwilligerswerk

Henriëtte Weststrate is een van die vrijwilligers. Zij vertelt waarom: 'In 2004 zat mijn zoon in groep 4 en daar werd vastgesteld dat hij ernstige dyslexie had. AVI-3 zou volgens de school zijn plafond zijn. Dat kan helemaal niet, dachten wij. Zodra de eerste voorleessoftware op de markt kwam, zijn we dat gaan gebruiken. Er was toen echter nog geen gescand lesmateriaal voorhanden. Als je wilde dat je kind ermee ging werken, moest je zelf

alles scannen. Dat ben ik toen heel fanatiek gaan doen. Uiteindelijk heb ik al mijn boeken gescand, tot en met het hbo aan toe. Dat scannen kost veel. Die tijd is nuttiger besteed als ook andere kinderen er gebruik van kunnen maken. Daarom spreekt de STI mij zo aan.'

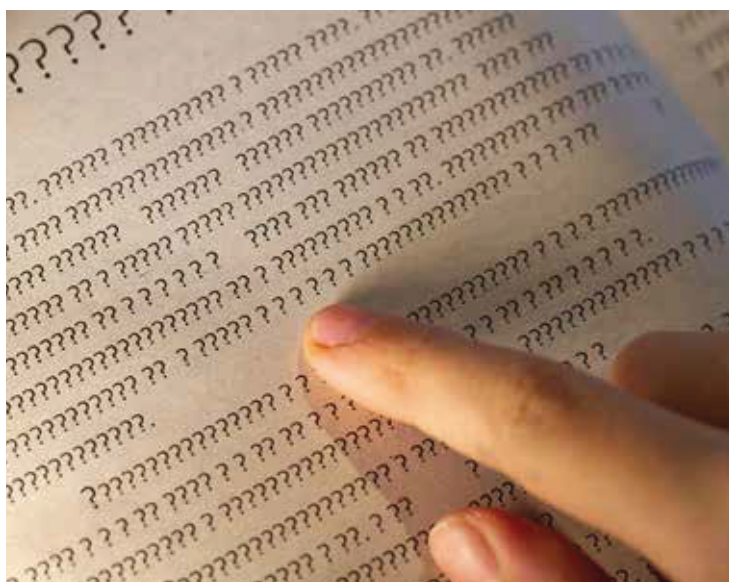
Hoogwaardige voorleeskwaliteit

Wat de vrijwilligers doen, begint echt met ouderwets handwerk: scannen van elke afzonderlijke pagina. Maar juist in de bewerking die erop volgt, zit de crux. Henriëtte: 'Zeker de boeken voor het basisonderwijs zijn vaak heel speels opgezet, met verschillende tekstelementen, kadertjes, illustraties met tekst erin, noem maar op. Om te zorgen voor een zo hoog mogelijke voorleeskwaliteit, bewerken we alle pagina's handmatig na. We zorgen bijvoorbeeld voor een logische voorleesvolgorde en rustpauzes op de juiste momenten. Als we dat niet zouden doen, ontstaat er één grote woordenbrij, waar kinderen niks van snappen. Daar hebben ze niks aan, dan

proberen ze het nog liever zelf of gaan de ouders alles voorlezen. Dat laatste willen we graag voorkomen, want dan *luisteren* kinderen alleen maar. Als kinderen voorleessoftware gebruiken, worden ze visueel meegenomen door de tekst. De tekst die de computer voorleest, wordt woord voor woord gemarkeerd op het scherm. Dit is belangrijk voor hun leesvaardigheid.'

Scholen worden volledig ontzorgd

De STI werkt voornamelijk voor het primair en voortgezet onderwijs. 'In principe kunnen we alle mogelijke teksten voor alle vakken scannen en bewerken. Bijvoorbeeld lesboeken, toetsen, opdrachten en schoolexamens. De school levert de te bewerken materialen aan en ontvangt

Toetsen en SE-examens

Marcel Hartong is coördinator didactische ondersteuning op OSG Echnaton in Almere. STI maakt alle toetsen en school-examens geschikt voor de voorleessoftware, die zo'n veertig leerlingen van de school gebruiken.

'We werken tot volle tevredenheid samen met STI', reageert Marcel. 'Leerlingen mogen bij ons op school gebruikmaken van de voorleessoftware Kurzweil als dit vermeld wordt in de dyslexieverklaring. De meesten doen dat ook, het levert hun veel tijdwinst op. Alle toetsen en schoolexamens van alle vakken worden door STI gescand en geschikt gemaakt voor Kurzweil. Dat is een flinke operatie. We hebben duidelijke afspraken gemaakt over de verwerkingstijd. Toetsen krijgen wij binnen vijf werkdagen retour. Voor de schoolexamens geldt een verwerkingstijd van tien dagen. Dat komt doordat er van elk examen een gewone versie is, een inhaalversie en een herkansingsversie. De stichting levert het werk zonder uitzondering op tijd aan en er zitten geen fouten in. Zowel de leerlingen als de school zijn er heel blij mee.'

Kinderen worden minder moe

Tineke de Birk is bovenschools ICT'er bij Schoolbestuur Lauwers en Eems met 19 openbare en neutraal bijzondere scholen voor PO en VO in Noord-Groningen. STI bewerkt de schoolboeken en methodegebonden toetsen. Wat Tineke heel handig vindt: alle dyslectische leerlingen van alle scholen kunnen de bestanden elk jaar opnieuw gebruiken.

'Gemiddeld werken stichtingsbreed zo'n vijftig dyslectische leerlingen met voorleessoftware. Daardoor raken ze veel minder vermoeid. Sinds een aantal jaar maken we gebruik van de diensten van STI. Een belangrijk argument was dat we ons als totale stichting konden aanmelden. Voor elk voorleesbestand dat we van hen afnemen, betalen we één bedrag. We kunnen dat dan onbeperkt gebruiken. STI heeft al een groot aantal boeken en methodeafhankelijke toetsen voor ons bewerkt. Vroeger werkten we met een andere leverancier en zaten er regelmatig gekke dingen in de voorleesbestanden, waardoor ze soms slecht bruikbaar waren. Bij STI is dat nog nooit gebeurd. De bestanden die ik van hen ontvang, plaats ik intern op een digitaal platform, ingedeeld op vakgebied, methode en groep. Voor de scholen is dat heel plezierig en makkelijk.'

het bestand *plug and play* retour, geschikt voor de meest gangbare voorleessoftware. Bij examens wordt ons vaak gevraagd om in het bestand bepaalde functies te blokkeren die leerlingen niet mogen gebruiken, zoals het woordenboek of de spellingcontrole. Ook daar kunnen we in voorzien. We nemen dus echt alle zorgen uit handen', legt Henriëtte uit.

Bescheiden tarieven

De stichting ontvangt geen subsidie. Dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers en donaties kunnen de tarieven laag blijven. Voor het scannen en bewerken van een boek rekent STI 100 euro (exclusief btw). Het boek komt dan automatisch in de online STI-collectie, zodat ook andere scholen het tegen een sterk gereduceerd tarief kunnen afnemen. De collectie bestaat inmiddels uit een kleine duizend titels. Scholen mogen de aangeschafte bestanden van lesboeken voor alle leerlingen gebruiken, voor een onbeperkt aantal jaren. Het scannen en bewerken van andere lesmaterialen, zoals toetsen en examens, is altijd maatwerk en gebeurt op offertebasis. ◀

Meer informatie

Kijk op www.stichtingti.nl voor meer informatie over de werkwijze en de bibliotheek van de Stichting Toegankelijke Informatie.